5
Herdenking mevrouw Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn

Aan de orde is **de herdenking van mevrouw J.J.M.S. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn**.

De **voorzitter**:
Ik verzoek de leden te gaan staan.

Op 9 juni jongstleden overleed op 80-jarige leeftijd Madeleen Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn, oud-senator voor het Christen-Democratisch Appèl. Zij was lid van de Eerste Kamer van 16 september 1980 tot 1 oktober 1987.

Judith Juliëtte Madeleine Sophie de Wijkerslooth de Weerdesteyn werd geboren op 29 september 1935 in Zwolle. Na de lagere school in Den Haag en het gymnasium in Maastricht te hebben afgerond, ging zij Nederlands recht studeren aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. In 1959 studeerde zij af en werd zij lid van de Katholieke Volkspartij.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth begon haar werkzame leven als assistent-griffier van de Tweede Kamer. In 1970 werd zij benoemd tot lid van de Provinciale Staten van Noord-Brabant. Dit luidde een tijdperk in van ruim twintig jaar actieve betrokkenheid bij haar partij. Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth was lid van het dagelijks bestuur en later ook vicevoorzitter van de KVP. Zij was een onbetwiste steunpilaar in de totstandkoming van het CDA en speelde onder meer een bijzondere rol in de pepcommissie van de KVP: een groep van zeven vooraanstaande KVP'ers die de uitgroei van het CDA zou versnellen.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth ontplooide haar politieke talent het liefst achter de schermen. Zij was zeer wel in staat geweest om ook voor de schermen te opereren, maar een rol op de politieke achtergrond stelde haar in staat om er te zijn voor haar gezin en familie en daarnaast verschillende maatschappelijke activiteiten te ontplooien. Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth prefereerde de mogelijkheid om haar eigen prioriteiten te stellen boven het ambt van bijvoorbeeld minister van Justitie. "De meest gevraagde vrouw in Den Haag zei weer nee ...", zo kopte de Volkskrant ooit.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth zette zich in 1975 af tegen een emancipatiestreven dat alleen gericht was op buitenshuis werken en vroeg om herwaardering voor huisvrouwen en voor vrouwen die vrijwilligerswerk deden. Een werkelijk vrije keuze voor vrouwen hield in dat ze er ook voor moesten kunnen kiezen om hun talenten aan hun gezin en directe omgeving te besteden.

Haar ontwikkelde, scherpe en objectieve blik op politieke en maatschappelijke kwesties maakte mevrouw Leyten-de Wijkerslooth tot een veelgevraagde adviseur van CDA-bewindslieden.

In 1980 werd mevrouw Leyten-de Wijkerslooth verkozen tot lid van de Eerste Kamer. Hier hield zij zich met name bezig met Justitie, grondwetszaken en Binnenlandse Zaken. Acht jaar lang was zij voorzitter van de vaste commissie voor Justitie. De behandeling van wetsvoorstellen voorzag zij steevast van scherpe juridische analyses, waarin zij de rol van de Eerste Kamer in het bewaken van de kwaliteit van wetgeving onderstreepte.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth hield haar maidenspeech bij de behandeling van de Wet afbreking zwangerschap, een jarenlang zwaarbevochten politiek onderwerp. In het debat betoogde zij dat de taak van de overheid wezenlijk anders is dan die van de kerken. In het verlengde daarvan achtte zij de verantwoordelijkheid van een politicus, ook van een christenpoliticus, anders dan de opdracht die hij zichzelf in zijn persoonlijk leven stelt. Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth stelde dat abortus provocatus niet alleen een vraagstuk was van ethiek maar ook van recht en dat er moest worden gezocht naar een zo goed mogelijke synthese tussen het absolute criterium van rechtsbescherming van het ongeboren leven en het relatieve criterium van de draagkracht van een individuele vrouw in nood.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth stond in dit huis bekend als een zeer toegankelijk en benaderbaar persoon. Zij was een aimabel iemand die mensen zowel aan zichzelf als aan elkaar wist te verbinden.

Na haar afscheid van de Eerste Kamer in 1987 werd mevrouw Leyten-de Wijkerslooth benoemd tot lid van de Raad van State. Hier was zij lid van de afdeling Buitenlandse zaken en de afdeling Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Begin jaren negentig was zij lid van de commissie-Steenkamp, die voor het CDA de uitgangspunten formuleerde voor de verkiezingen van 1992.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth vervulde gedurende haar leven vele bestuurlijke functies, zowel in maatschappelijke organisaties als in het bedrijfsleven. Zo was zij commissaris van onder meer de Nederlandse Spoorwegen en de Bijenkorf en lid van de raad van advies van het Leids Universitair Medisch Centrum en ABN AMRO.

In haar streven om haar talenten zo breed mogelijk in te zetten is zij onmiskenbaar geslaagd. Tot op hoge leeftijd bleef zij contacten onderhouden met oud-senatoren en andere collega's die staatskundige functies hebben vervuld.

Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn was Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau. Moge ons respect voor haar persoon en haar verdiensten voor onze parlementaire democratie tot steun zijn voor haar familie en vrienden.

Ik verzoek eenieder om een moment stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.